

MATERIAL INFORMATIV DIN CADRUL CAMPANIILOR DE EDUCAȚIE ANTICORUPȚIE

Conflictul de interese

Conflictul de interese presupune existența unei situații în care o persoană este implicată în mai multe interese, ce pot corupe sau afecta major luarea deciziilor corecte și imparțiale de către acea persoană.

Prin conflict de interese se înțelege situația în care persoana ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative.

Principiile care stau la baza prevenirii conflictului de interese în exercitarea demnităților publice și funcțiilor publice sunt: imparțialitatea, integritatea, transparența deciziei și supremația interesului public.

Prezența unui conflict de interese nu duce automat la fapte de corupție sau la luarea unor decizii incorecte dar apare un risc major de corupție în cauză.

Conflictul de interese privind funcționarii publici

Funcționarul public este în conflict de interese dacă se află în una dintre următoarele situații, potrivit art. 79 alin. (1) din Legea nr. 161/2003:

- a) este chemat să rezolve cereri, să ia decizii sau să participe la luarea deciziilor cu privire la persoane fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial;
- b) participă în cadrul aceleiași comisii, constituite conform legii, cu funcționari publici care au calitatea de soț sau rudă de gradul I;
- c) interesele sale patrimoniale, ale soțului sau rudelor sale de gradul I pot influența deciziile pe care trebuie să le ia în exercitarea funcției publice.

În cazul existenței unui conflict de interese, funcționarul public este obligat să se abțină de la rezolvarea cererii, luarea deciziei sau participarea la luarea unei decizii și să-l informeze de îndată pe șeful ierarhic căruia îi este subordonat direct. Acesta este obligat să ia măsurile care se impun pentru exercitarea cu imparțialitate a funcției publice, în termen de cel mult 3 zile de la data luării la cunoștință.

Încălcarea dispozițiilor menționate poate atrage, după caz, răspunderea disciplinară, administrativă, civilă ori penală.

În cazurile de conflict de interese, conducătorul autorității sau instituției publice, la propunerea șefului ierarhic căruia îi este subordonat direct funcționarul public în cauză, va desemna un alt funcționar public, care are aceeași pregătire și nivel de experiență.

Funcționarii publici au obligația să respecte întocmai regimul juridic al conflictului de interese și al incompatibilităților, precum și normele de conduită. Aceștia trebuie să exercite un rol activ, având obligația de a evalua situațiile care pot genera o situație de incompatibilitate sau un conflict de interese și de a acționa pentru prevenirea apariției sau soluționarea legală a acestora.

În situația intervenirii unei incompatibilități sau a unui conflict de interese, funcționarii publici au obligația de a acționa conform prevederilor legale pentru încetarea incompatibilității sau a conflictului de interese, în termen legal.

La numirea într-o funcție publică, la încetarea raportului de serviciu, precum și în alte situații prevăzute de lege, funcționarii publici sunt obligați să prezinte, în condițiile Legii nr. 176/2010, cu modificările și completările ulterioare, declarația de avere și declarația de interese. Declarația de avere și declarația de interese se actualizează anual, potrivit legii.

Conflictul de interese privind aleșii locali

În conformitate cu prevederile art. 76 din Legea 161/2003, primarii și viceprimarii, primarul general și viceprimarii municipiului București sunt obligați să nu emită un act administrativ sau să nu încheie un act juridic ori să nu emită o dispoziție, în exercitarea funcției, care produce un folos material pentru sine, pentru soțul său ori rudele sale de gradul I. Actele administrative emise sau actele juridice încheiate ori dispozițiile emise cu încălcarea obligațiilor prevăzute la aliniatul precedent sunt lovite de nulitate absolută.

Persoana care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim ca urmare a existenței unui conflict de interese se poate adresa instanței de judecată competente, potrivit legii, în funcție de natura actului emis sau încheiat.

Regimul general aplicabil conflictului de interese pentru aleșii locali conform art. 228 din OUG 57/2019 privind Codul administrativ:

“ (1) *Alesul local aflat în conflict de interese în condițiile prevăzute de [cartea I titlul IV](#) din Legea nr. 161/2003, cu modificările și completările ulterioare, are obligația să se abțină de la emiterea sau participarea la emiterea ori adoptarea actului administrativ, de la încheierea sau participarea la încheierea actului juridic respectiv, care ar putea produce un folos material pentru sine sau pentru:*

- a) soț, soție sau rude ori afini până la gradul al II-lea inclusiv;
- b) orice persoană fizică sau juridică față de care alesul local are calitatea de debitor al unei obligații;
- c) o societate la care deține calitatea de asociat unic ori funcția de administrator sau de la care obține venituri;
- d) o altă autoritate din care face parte;
- e) orice persoană fizică sau juridică, alta decât autoritatea din care face parte, care a făcut o plată către acesta sau a efectuat orice fel de cheltuieli ale acestuia;
- f) asociație sau fundație din care face parte.

(2) În exercitarea funcției, consilierul local sau consilierul județean aflat în una dintre situațiile prevăzute la alin. (1) are obligația să anunțe la începutul ședinței consiliului local, respectiv a consiliului județean interesul personal pe care îl are la adoptarea hotărârii respective, anunț care se consemnează în mod obligatoriu în procesul-verbal al ședinței.

(3) Ulterior anunțării interesului personal, consilierul local sau județean nu mai este luat în calcul pentru cvorumul necesar adoptării hotărârii consiliului cu privire la care acesta și-a anunțat interesul și nu are drept de vot la adoptarea acestei hotărâri.

(4) Actele administrative emise ori adoptate sau actele juridice încheiate cu încălcarea prevederilor alin. (1) sunt lovite de nulitate absolută în condițiile [Legii nr. 176/2010](#), cu modificările și completările ulterioare.

(5) Fapta aleșilor locali de a încălca prevederile alin. (1) și legislația în materie privind conflictul de interese constituie abatere disciplinară și se sancționează cu diminuarea indemnizației cu 10% pe o perioadă de maximum 6 luni.”

Aleșii locali au obligația să întocmească, să depună și să actualizeze declarații de avere și declarații de interese în conformitate cu prevederile [Legii nr. 176/2010](#), cu modificările și completările ulterioare.

Conflictul de interese privind parlamentarii

Referitor la senatori și deputați, conflictul de interese este reglementat prin Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor. Aceștia au îndatorirea de a acționa în interesul întregii națiuni și al locuitorilor din circumscripțiile electorale pe care le reprezintă, respectiv al cetățenilor aparținând minorităților naționale, pe care îi reprezintă. Totodată, deputaților și senatorilor le este interzis să își asume față de persoane fizice sau juridice obligații financiare ori de alt tip, menite să influențeze exercitarea mandatului cu bună-credință, potrivit propriei conștiințe. Potrivit Legii nr. 96/2006, fapta deputatului sau senatorului de a încălca legislația în materie privind conflictul de interese constituie abatere disciplinară.

Prin Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative s-a prevăzut categoria persoanelor care au obligația de a depune declarații de avere și de interese.

Conform art. 25 alin. (1) din Legea nr. 176/2010, fapta persoanei cu privire la care s-a constatat că a emis un act administrativ, a încheiat un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea obligațiilor legale privind conflictul de interese ori starea de incompatibilitate constituie abatere disciplinară și se sancționează potrivit reglementării aplicabile demnității, funcției sau activității respective, în măsura în care prevederile prezentei legi nu derogă de la aceasta și *dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni*.

Altfel spus, conflictul de interese nu presupune doar obținerea unor foloase materiale necuvenite, ci obținerea oricărui tip de folos patrimonial, conform textului de lege care incriminează fapta, întrucât incriminarea nu urmărește sancționarea unor situații în care sunt încălcate normele legale care conferă temei și justificare obținerii unor foloase materiale, ci a situațiilor în care exercitarea imparțială a atribuțiilor de serviciu ale funcționarului public ar putea fi afectat.

Articolul 301 Cod Penal reglementează Conflictul de interese. Astfel, în alin.1 se specifică : Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a obținut, direct sau indirect, un folos patrimonial, pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori pentru un afîn până la gradul II inclusiv sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de foloase de orice natură, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică. Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazul emiterii, aprobării sau adoptării actelor normative.

Menționăm, pentru exemplificare privind cadrul juridic:

Hotărârea nr. 599/2018 pentru aprobarea Metodologiei standard de evaluare a riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, împreună cu indicatorii de estimare a probabilității de materializare a riscurilor de corupție, cu indicatorii de estimare a impactului în situația materializării riscurilor de corupție și formatul registrului riscurilor de corupție, precum și pentru aprobarea Metodologiei de evaluare a incidentelor de integritate în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, împreună cu formatul raportului anual de evaluare a incidentelor de integritate.

Ordinul nr. 62/2018 privind organizarea și desfășurarea activităților de prevenire a corupției și de educație pentru promovarea integrității în cadrul Ministerului Afacerilor Interne. Prevenirea corupției se realizează prin: activități de informare și instruire anticorupție; campanii/acțiuni de prevenire a corupției pentru conștientizarea cauzelor și consecințelor implicării în fapte de corupție; managementul riscurilor de corupție; evaluarea reacției instituționale la corupție; activități de educație pentru promovarea integrității; efectuarea testelor de integritate.

Ordinul nr. 72/2017 privind aprobarea Planului de integritate pentru implementarea, la nivelul Ministerului Afacerilor Interne, în perioada 2017-2020, a Strategiei naționale anticorupție - Ministerul Afacerilor Interne - MAI

Ordinul nr. 1501/2016 privind aprobarea implementării mecanismului de feedback al pacientului în spitalele publice - Ministerul Sănătății - MS